

УДК 070+659]:001.102:340.134(477) “1992/2017”

## СТАНОВЛЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ІНФОРМАЦІЮ» (ВІД 1992 ПО 2017 РІК)

Зоряна Галаджун

*Національний університет «Львівська політехніка»,  
вул. Князя Романа, 1/3, 79001, м. Львів, Україна,  
e-mail: galadzhyn\_zoryana@ukr.net*

Досліджено розвиток Закону України «Про інформацію». Виокремлено зміни та доповнення, що були внесені до цього документа впродовж часу його існування (від 1992 по 2017 рік). Зроблено спробу визначити основні (віхові) етапи його функціонування.

*Ключові слова:* Закон України «Про інформацію», етапи становлення, зміни та доповнення до Закону України «Про інформацію».

**Постановка проблеми.** Питання нормативного забезпечення діяльності засобів масової інформації загалом, та електронних, як найпопулярніших, зокрема, мало досліджена галузь не тільки у царині соціальних комунікацій, але й рідко стає предметом наукових розвідок у юридичній науці. Діяльність усіх медіа протікає у чітко регламентованому правовому полі, отже дослідження саме цієї проблематики важко переоцінити в соціокомунікаєстиці, оскільки таким чином виробляється правильне розуміння та вміле використання норм права для безпосереднього здійснення функцій, що покликані виконувати електронні та інші медіа.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій** вказує, що питання правового підґрунтя здійснення інформаційної діяльності здебільшого висвітлено у працях науковців-юристів та публікаціях представників медіа-спільноти, зокрема на платформі *Media Sapiens*. Тематика наукових розвідок з цього питання є доволі широкою, оскільки сам Закон регулює основи в питаннях інформації. Про недоліки та хронологію пропозицій змін до Конституції України в частині проблеми забезпечення права людини на інформацію описав М. Петров у статті «Про загублене право на інформацію в контексті конституційної реформи» [24]. У дослідженні І. Забари «Свобода інформації: сучасний концептуальний підхід у науці міжнародного права» розглянуто основні положення концепції свободи інформації, досліджено доктринальні погляди на зміст свободи інформації та розглянуто сучасне трактування свободи інформації в міжнародному праві [22]. Є. Пілат у праці «Право на доступ до інформації як елемент правового статусу особи» виокремлює елементи (правомочності), які можуть бути реалізовані всіма суб'єктами права на інформацію [23, с. 131]. П. Войтович у статті «Свобода інформації як основне право людини» доводить важливість та першість права на інформацію [1].

Правові засади журналістської діяльності в Україні в контексті соціальних комунікацій досліджували Л. Сніцарчук [30], Т. Приступенко [25], З. Галаджун [2]. Проблема дослідження цього питання полягає насамперед у великій кількості нормативно-правових актів, що регулюють діяльність електронних та друкованих медіа в Україні, їх плинність, складність вивчення як системи.

**Мета дослідження** – простежити історію розвитку Закону України «Про інформацію», виокремити основні (віхові) етапи його становлення.

**Завдання дослідження** полягають у аналізі тексту первинного Закону та документів, що його розвивали, виокремленні змін та встановленні етапів його існування.

**Методи дослідження.** Для одержання результатів дослідження було застосовано низку підходів, принципів і методів. Аналіз і оцінювання становлення та розвитку первинного документа здійснювалися на підставі історичного підходу в межах принципів цілісності, самоорганізації, взаємозв'язку із зовнішнім середовищем. За допомогою методу порівняння було виявлено норми, що отримали новий або уточнений зміст. Виокремлення етапів розвитку Закону було здійснено за допомогою методів узагальнення та структуризації в межах системного підходу.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Закон України «Про інформацію» було прийнято 2 жовтня 1992 року та введено в дію на підставі постанови Верховної Ради України. Документ (надалі – Закон; первинний закон) складався із шести розділів та 54 статей [3]. Цим Законом було закріплено право громадян України на інформацію, закладено правові основи інформаційної діяльності. В процесі розвитку нормативно-правовий акт зазнавав шістнадцяти редакцій [26], спричинив прийняття одинадцяти інших нормативно-правових документів [27], з них три накази Міністерства охорони здоров'я, два накази Міністерства культури, наказ Міністерства освіти та науки, наказ Міністерства вугільної промисловості України, наказ Міністерства внутрішніх справ, наказ Міністерства аграрної політики України та рішення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. До норм цього документа відсилають одна тисяча сто двадцять шість нормативно-правових актів [28], що були прийняті такими комунікаторами, як: Верховна Рада України, Кабінет міністрів України, Міністерство фінансів України, Міністерство освіти та науки України, Міністерство охорони здоров'я України, Генеральна прокуратура України, Міністерство закордонних справ України, Міністерство внутрішніх справ України, Пенсійний фонд, Міністерство соціальної політики та інші. Закон містить відсилочні норми до 10 інших нормативно-правових актів [29], зокрема до: Конституції України, Декларації про державний суверенітет України, Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Конституції Української Радянської Соціалістичної Республіки, Законів України: «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про інформаційні агентства», «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», «Про освіту».

Розвиток і нарощення галузі, нові виклики вплинули на первинний текст документа не лише за змістом, але й звузили його структуру з шести розділів до п'яти, з п'ятидесяти чотирьох статей до тридцяти однієї [3; 4]. Аналіз становлення Закону України «Про

інформацію» ми будемо проводити відповідно до тих нормативно-правових актів, що вносили до нього зміни та доповнення, в їх історичному поступі.

1. Перша зміна до первинного документа (до статті 8) була внесена 6 квітня 2000 року на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Відбулося розширення переліку галузей події та явища, у яких визнаються об'єктами інформаційних відносин, де поряд із політикою, економікою, культурою своє місце здобула сфера охорони здоров'я [5].

2. Наступні зміни до Закону 1, більш значні, були внесені 7 лютого 2002 року у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну статистику» [6]. Статтю 18, що містила основні види інформації, було доповнено новим видом, а саме – адміністративною інформацією (даними). Частина 1 та 2 статті 19 було викладено у новій редакції, де у визначенні «статистична інформація» було внесено зміну з «статистична інформація... що дає кількісну характеристику подій та явищ» на «статистична інформація... яка дає кількісну характеристику масових явищ та процесів», тобто основним елементом даного виду інформації було окреслено саме її масовий характер. Крім того у наступній (другій) частині, яка регулює режим доступу до статистичної інформації, крім технічної заміни «наукових закладів» до «наукових установ» було розширено перелік обмежень вільного доступу до цього виду інформації. Якщо раніше межа доступу окреслювалася лише обмеженнями, зазначеними у первинному документі, то тепер до нього ще додалися межі встановлені у Законі України «Про державну статистику». Потреба такого уточнення є сумнівною, оскільки частина 3 тієї ж норми вже регулювала це питання.

3. У 2003 році (3 квітня) в зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення та безперешкодної реалізації права людини на свободу слова» [7] до аналізованого документа було внесено певні зміни та доповнення. Зокрема Закон 1 збагатився статтями 45-1 та 47-1, статті 30 та 47 було доповнено новими абзацами, нову редакцію отримали абзац 6 частини 2 статті 47 та стаття 49.

Новими стали норми, які заборонили цензуру та втручання у професійну діяльність журналістів і засобів масової інформації з боку держави та місцевого самоврядування, їх органів, посадових осіб. Законодавчо визначено поняття «цензура». Вперше зазначено про звільнення від відповідальності журналіста за поширення інформації, що є оціночним судженням та виокремлено суспільно значиму інформацію. Ці новели є, безперечно, суттєвим кроком нашого законодавства уперед до реалізації права на свободу слова у професійній діяльності ЗМІ та журналістів. Уперше виокремлено комунікатора, якому заборонено вимагати відшкодування моральної (немайнової) шкоди, а саме органам державної влади чи місцевого самоврядування дозволено лише вимагати спростування недостовірної інформації. Крім того, вперше встановлено право добровільного відшкодування збитків, а не лише за рішенням суду, тобто дозволене досудове/ без судове вирішення конфлікту.

4. 18 листопада того ж 2003 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України» [8]. Цей нормативно-правовий акт доповнив перелік інформації, яка не може бути використана, в рамках неприпустимості зловживання правом на інформацію. Поряд з «... закликів до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання расової, національної, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини» своє місце зайняла ще одна підстава заборони, а саме те, що крім вищезазначених, інформація не може бути використана для вчинення терористичних актів.

5. Ухваленим 11 травня 2004 року Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» [9] було внесено доповнення до двох статей первинного Закону та замінено термін «конфіденціальна» на «конфіденційна».

За рахунок відомостей, що є власністю держави і знаходиться в користуванні органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності, було розширено перелік конфіденційної інформації та визначено комунікатора, що регулює порядок її обліку, зберігання та використання – Кабінет Міністрів України. Крім того, було встановлено вичерпний перелік відомостей, яким не можна присвоювати такий статус. Також розширено перелік порушень, при наявності яких буде застосовуватися відповідальність за порушення законодавства про інформацію підставою, а саме за «порушення порядку обліку, зберігання і використання документів та інших носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави».

6. 23 червня 2005 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про правовий статус закордонних українців» [10], яким сприяння задоволенню інформаційних потреб закордонних українців було додано до переліку головних напрямів і способів державної інформаційної політики.

7. Законом України від 01 липня 2010 року «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення їх у відповідність із Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [11] перелік основних джерел інформації державних органів та органів місцевого і регіонального самоврядування було доповнено також документами, що підготовлені у процесі здійснення регуляторної діяльності. Також, до шляхів доведення зацікавлених у таких відомостях додано її розміщення на офіційних сторінках відповідних відомств у мережі Інтернет. Цим документом із тексту Закону 1 виключено слова «і регіонального».

8. Ухваленим 7 жовтня 2010 року Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Конституцією України» [12] було змінено комунікатора в сфері державного контролю за додержанням режиму доступу до інформації – замість Кабінету міністрів України ним став Президент України. Ця норма була повернута у *status quo* на підставі ухваленого 23 лютого 2014 року Закону України «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Конституцією України» [13];

9. Парламент України ухвалив 30 листопада 2010 року Закон України «Про внесення змін до статті 14 Закону України «Про інформацію» [14] щодо захисту інформації». Цим документом було визнано, що поряд із такими видами інформаційної діяльності, як одержання, використання, поширення та зберігання повинен бути передбачений і захист. Крім того, було окреслено поняття «захист інформації» як комплекс правових, організаційних, інформаційно-телекомунікаційних засобів і заходів, спрямованих на запобігання неправомірним діям щодо інформації.

10. Законом України від 02 грудня 2010 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України» [15] було доповнено перелік видів інформації податковою інформацією. Тому було додано статтю 25-1, у якій було окреслено поняття цього виду відомостей, встановлено його правову охорону, джерела та режим доступу.

11. Було ухвалено Закон України 13 січня 2011 року «Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» [16], який виклад аналізований документ у новій редакції. Серед змін ми хочемо виокремити такі:

- 1) структуру Закону змінено – з 6 розділів та 54 статей він зменшився до 5 розділів та 31 статті;
- 2) Закон 1 закріпив право громадян України на інформацію та закладав правові основи інформаційної діяльності, новий – регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації;
- 3) розширено термінологічну базу аналізованого Закону, де у новому поряд з терміном «інформація» визначено ще й «документ», «захист інформації», «суб'єкт владних повноважень»;
- 4) серед основних принципів інформаційних відносин нова редакція поряд з існуючими додає ще й захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя; принципи об'єктивності та вірогідності, повноти та точності замінені на достовірність і повноту, свободу вираження поглядів і переконань;
- 5) змінено та розширено перелік головних напрямів і способів державної інформаційної політики, збільшено кількість суб'єктів, яким забезпечується доступ до інформації з «громадян України» до «кожного»;
- 6) розширено перелік суб'єктів інформаційних відносин за рахунок включення об'єднань громадян та виокремлення суб'єктів владних повноважень; об'єднано в одну статтю суб'єкти та об'єкти інформаційних відносин;
- 7) чітко виокремлені випадки обмеження права на інформацію;
- 8) встановлена охорона права на інформацію;
- 9) розділ 2 «Інформаційна діяльність» замінений однією статтею – основні види інформаційної діяльності;
- 10) лише чотири із видів інформації зазначені в аналізованому Законі перейшли у нову редакцію (статистична, правова, довідково-енциклопедичного характеру, соціологічна), стосовно інформації про особу, то було звужено розуміння до «інформації про фізичну особу», масова інформація перейшла у Розділ 3,

ліквідовано такий вид, як інформація про діяльність державних органів та місцевого самоврядування. Стаття була доповнена такими видами інформації як екологічна, про товари (роботу, послуги), науково-технічна;

- 11) нормативне закріплення отримали акредитація журналістів, працівників засобів масової інформації;
- 12) у зв'язку з ухвалення Закону України «Про доступ до публічної інформації» (в той же день) статті, що регулювали питання доступу до інформації через оформлення запитів та стосовно учасників інформаційних відносин, були вилучені з Закону 1;
- 13) розділ 7, що врегульовував міжнародну інформаційну діяльність не увійшов у нову редакцію.

12. Законом України 03 липня 2012 року «Про засади державної мовної політики» [17] було внесено зміни у статтю 11 первинного документа, яка регулює мову інформації. Якщо раніше це відбувалося на підставі Закону України «Про мови в Україні», то тепер врегульовувалося Законом України «Про засади державної мовної політики». Цей нормативно-правовий акт отримав назву «Закон Ківалова-Колесніченка». На сьогодні, а точніше за станом на 28.02.2018 року, Конституційним судом України [18] цей документ визнаний неконституційним та він втратив свою чинність.

13. Законами України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» [19] від 09 квітня 2015 року та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» [20] від 02 червня 2016 року було розширено перелік відомостей, що не можуть бути віднесені до інформації з обмеженим доступом такими пунктами: «про факти порушення прав і свобод людини, включаючи інформацію, що міститься в архівних документах колишніх радянських органів державної безпеки, пов'язаних з політичними репресіями, Голодомором 1932–1933 років в Україні та іншими злочинами, вчиненими представниками комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів» та пунктом 5-1 «щодо діяльності державних та комунальних унітарних підприємств, господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі або територіальній громаді, а також господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належать господарському товариству, частка держави або територіальній громаді в якому становить 100 відсотків, що підлягають обов'язковому оприлюдненню відповідно до закону»;

14. Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» [21] від 06 грудня 2016 року було дозволено Міністерству фінансів України у визначених законом випадках отримувати та обробляти персональні дані про фізичну особу без її згоди.

**Результати дослідження.** У результаті проведеного дослідження ми з'ясували, що з часу прийняття Закону України «Про інформацію» було ухвалено 16 Законів України, що внесли свій вклад в розвиток аналізованого нормативно-правового акта. Серед них були як «спеціалізовані» документи, тобто такі, що безпосередньо регу-

люють інформаційні відносини в нашій державі чи прицільно змінюють якусь норму досліджуваного документа, як-от Закони України «Про внесення змін до статті 14 Закону України «Про інформацію» щодо захисту інформації» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення та безперешкодної реалізації права людини на свободу слова» так і ті, що побіжно вплинули на його зміст, бо були призначені унормувувати іншу сферу суспільного життя, як-от, приміром, Закони України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України». Крім того, варто зазначити, що найбільше змін первинний документ зазнав у 2011 році у зв'язку з ухваленням нової редакції.

**Висновки.** Простеживши розвиток Закону України «Про інформацію» ми можемо виокремити основні (віхові) етапи його становлення:

1. 1992–1999 рр. – період застою. Змін та доповнень до Закону 1 не було внесено.
2. 2000–2005 рр. – період важливих змін. У цей період було прийнято низку змін та доповнень до первинного документа, що стосувалися розширення переліку: галузей інформаційних відносин, конфіденційної інформації, напрямків державної інформаційної політики, інформації, що не може бути використана в рамках неприпустимості зловживання правом на інформацію; встановлювалися: заборона цензури, інститут оціночних суджень та суспільно значимої інформації, новий вид інформації та обмеження доступу до неї.
3. 2006–2009 рр. – другий період застою. Змін та доповнень до Закону 1 не було внесено.
4. 2010–2011 рр. – період активних змін. Цей етап характеризується продуктивною діяльністю з ухвалення документів, що вплинули на зміни первинного документа. Загалом було прийнято 5 Законів України, в тому числі нову редакцію Закону 1.
5. 2012–2017 рр. – період сталого функціонування. Під час цього етапу було ухвалено 5 документів, що внесли зміни та доповнення до первинного закону, спрямованих на регулювання мовного питання в діяльності ЗМІ, режиму доступу до інформації.

#### Список використаної літератури

1. Войтович П. П. Свобода інформації як основне право людини. [Електронний ресурс] / П. П. Войтович. – Режим доступу до ресурсу: [http://www.rusnauka.com/23\\_NPM\\_2011/Pravo/13\\_91514.doc.htm](http://www.rusnauka.com/23_NPM_2011/Pravo/13_91514.doc.htm).
2. Галаджун З. В. Правові норми журналістики України : навч. посібник / З. В. Галаджун. – Львів : СПОЛОМ, 2016. – 190 с.
3. Закон України «Про інформацію». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 1992. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/ed19921002>
4. Закон України «Про інформацію». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
5. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2000. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1642-14>.

6. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну статистику». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2002. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3047-14>.
7. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань забезпечення та безперешкодної реалізації права людини на свободу слова». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/676-15>.
8. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2003. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1268-15>.
9. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1703-15>.
10. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про правовий статус закордонних українців». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2005. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2707-15>.
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення їх у відповідність із Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2388-17>.
12. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Конституцією України». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2592-17>.
13. Закон України «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Конституцією України». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/763-18>.
14. Закон України «Про внесення змін до статті 14 Закону України «Про інформацію» щодо захисту інформації». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2724-17>.
15. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2010 – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2756-17/page2>.
16. Закон України «Про інформацію». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2938-17>.
17. Закон України «Про засади державної мовної політики». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5029-17/page>.
18. Рішення «У справі за конституційним поданням 57 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про засади державної мовної політики». [Електронний ресурс] // Конституційний Суд України. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-18/paran55#n55>.
19. Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/317-19>.
20. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1405-19/page2>.



21. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України». [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1774-19>.
22. Забара І. М. Свобода інформації: сучасний концептуальний підхід у науці міжнародного права / І. М. Забара. // Правова інформатика. – 2015. – С. 48–57.
23. Пілат Є. Право на доступ до інформації як елемент правового статусу особи // Вісник Львівського Університету. Серія юрид. – 2010. – Вип. 50. – С. 127 – 132.
24. Петров М. Про загублене право на інформацію в контексті конституційної реформи. [Електронний ресурс] / М. Петров // Media Sapiens. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: [http://ms.detector.media/media\\_law/law/pro\\_zagublene\\_pravo\\_na\\_informatsiyu\\_v\\_konteksti\\_konstitutsiynoi\\_reformi/](http://ms.detector.media/media_law/law/pro_zagublene_pravo_na_informatsiyu_v_konteksti_konstitutsiynoi_reformi/).
25. Приступенко Т. Правові засади функціонування сучасних засобів масової комунікації України / Тетяна Приступенко. – Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2000.
26. Пов'язані документи. [Електронний ресурс] // Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/card4#History>. – Назва з екрану. – Дата доступу: 20.04.2018.
27. Пов'язані документи [Електронний ресурс] // Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/122308p2>. – Назва з екрану. – Дата доступу: 20.04.2018.
28. Пов'язані документи. [Електронний ресурс] // Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/122308z6>. – Назва з екрану. – Дата доступу: 20.04.2018.
29. Пов'язані документи. [Електронний ресурс] // Верховна рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/122308p6>. – Назва з екрану. – Дата доступу: 20.04.2018.
30. Сніцарчук Л. Українська преса Галичини (1919–1939 рр.) і журналістикознавчий дискурс /Лідія Сніцарчук. – Львів, 2009. – 416 с.

#### References

1. Voitovych P. P. Svoboda informatsii yak osnovne pravo liudyny. [Elektronnyi resurs] / P. P. Voitovych. – Rezhym dostupu do resursu: [http://www.rusnauka.com/23\\_NPM\\_2011/Pravo/13\\_91514.doc.htm](http://www.rusnauka.com/23_NPM_2011/Pravo/13_91514.doc.htm).
2. Haladzshun Z. V. Pravovi normy zhurnalistyky Ukrainy : navch. posibnyk / Z. V. Haladzshun. – Lviv : SPOLOM, 2016. – 190 s.
3. Zakon Ukrainy «Pro informatsiiu». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 1992. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/ed19921002>
4. Zakon Ukrainy «Pro informatsiiu». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2017. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
5. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zabezpechennia sanitarnoho ta epidemichnoho blahopoluchchia naselennia». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2000. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1642-14>.
6. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy u zviazku z pryiniattiam Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro derzhavnu statystyku». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2002. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3047-14>.
7. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy z pytan zabezpechennia ta bezpereshkodnoi realizatsii prava liudyny na svobodu slova». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2003. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/676-15>.
8. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2003. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1268-15>.
9. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2004. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1703-15>.

10. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про правовий статус закордонних українців» [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2005. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2707-15>.
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України шhodo pryvedennia yikh u vidpovidnist iz Zakonom Ukrainy «Pro zasady derzhavnoi rehuliatornoï polityky u sferi hospodarskoi diialnosti». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2010. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2388-17>.
12. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України шhodo pryvedennia yikh u vidpovidnist iz Konstytutsiieiu Ukrainy». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2010. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2592-17>.
13. Закон України «Про визнання таким, шhcho vtratyv chynnist, Zakonu Ukrainy «Pro внесення змін до деяких законодавчих актів України шhodo pryvedennia yikh u vidpovidnist iz Konstytutsiieiu Ukrainy». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2014. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/763-18>.
14. Закон України «Про внесення змін до ст. 14 Закону України «Про інформатию» шhodo zakhystu informatsii». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2010. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2724-17>.
15. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2010 – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2756-17/page2>.
16. Закон України «Про інформатию». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2011. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2938-17>.
17. Закон України «Про zasady derzhavnoi movnoi polityky». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2011. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5029-17/page>.
18. Rishennia «U spravi za konstytutsiinym podanniam 57 narodnykh deputativ Ukrainy shhodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) Zakonu Ukrainy «Pro zasady derzhavnoi movnoi polityky». [Elektronnyi resurs] // Konstytutsiinyi Sud Ukrainy. – 2018. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-18/paran55#n55>.
19. Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2015. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/317-19>.
20. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України шhodo upravlinnia ob'ektamy derzhavnoi ta komunalnoi vlasnosti». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2016. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1405-19/page2>.
21. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України». [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. – 2016. – Rezhym dostupu do resursu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1774-19>.
22. Zabara I. M. Svoboda informatsii: suchasnyi kontseptualnyi pidkhid u nautsi mizhnarodnoho prava / I. M. Zabara. // Pravova informatyka. – 2015. – S. 48–57.
23. Pilat Ye. Pravo na dostup do informatsii yak element pravovoho statusu osoby // Visnyk Lvivskoho Universytetu. Seriiia yuryd. – 2010. – Vyp. 50. – S. 127 – 132.
24. Petrov M. Pro zahublene pravo na informatsiiu v konteksti konstytutsiinoï reformy. [Elektronnyi resurs] / M. Petrov // Media Sapiens. – 2016. – Rezhym dostupu do resursu: [http://ms.detector.media/media\\_law/law/pro\\_zagublene\\_pravo\\_na\\_informatsiiu\\_v\\_konteksti\\_konstitutsiinoï\\_reformi/](http://ms.detector.media/media_law/law/pro_zagublene_pravo_na_informatsiiu_v_konteksti_konstitutsiinoï_reformi/).
25. Prystupenko T. Pravovi zasady funktsionuvannia suchasnykh zasobiv masovoi komunikatsii Ukrainy / Tetiana Prystupenko. – Kyiv : Kyivskiy natsionalnyj universytet imeni Tarasa Shevchenka, 2000.
26. Poviazani dokumenty. [Elektronnyi resurs] // Verkhovna rada Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12/card4#History>. – Nazva z ekranu. – Data dostupu: 20.04.2018.

27. Poviazani dokumenty. [Elektronnyi resurs] // Verkhovna rada Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/l22308p2>. – Nazva z ekranu. – Data dostupu: 20.04.2018.
28. Poviazani dokumenty. [Elektronnyi resurs] // Verkhovna rada Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/l22308z6>. – Nazva z ekranu. – Data dostupu: 20.04.2018.
29. Poviazani dokumenty. [Elektronnyi resurs] // Verkhovna rada Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/l22308p6>. – Nazva z ekranu. – Data dostupu: 20.04.2018.
30. Snitsarchuk L. Ukrainska presa Halychyny (1919–1939 rr.) i zhurnalistykoznavchy dyskurs /Lidiia Snitsarchuk. – Lviv, 2009. – 416 s.

Стаття надійшла до редколегії 05.09.2018

Прийнята до друку 11.09.2018

## **DEVELOPMENT OF THE LAW OF UKRAINE “ON INFORMATION” (FROM 1992 TILL 2017)**

**Zoriana Haladzhun**

*Lviv Polytechnic National University,  
Knyazyia Romana Str., 1/3, Lviv, 79001, Ukraine,  
e-mail: galadzhyn\_zoryana@ukr.net*

Development of the Law of Ukraine “On information” has been studied. Amendments and supplements introduced to this document in the course of its existence (from 1992 till 2017) have been singled out. An attempt to identify principal stages (milestones) of its functioning has been made.

The goal of the research is to single out principal stages (milestones) of development of the Law of Ukraine “On information” after tracing the history of its development.

As a result of the undertaken research, it was found that since the date of adopting the Law of Ukraine “On information” 16 Laws of Ukraine have already been adopted. They have contributed to the development of the regulatory legal act under discussion. Among them there are both “specialized” documents that directly regulate informational relations in our country or purposefully alter certain norm of the document under investigation (such as the Law of Ukraine “On amendments to Article 14 of the Law of Ukraine “On information” concerning information protection” and “On amendments to certain legislative acts of Ukraine concerning unimpeded enforcement of human right to freedom of speech”) and the ones that superficially influence its content as they were supposed to regulate some other spheres of public life (such as “On amendments to certain legislative acts of Ukraine regarding management of state and communal property” and “On amendments to certain legislative acts of Ukraine associated with the adoption of the Tax Code of Ukraine”). Besides, it is worth noting that the basic document was amended most of all in 2011 due to adoption of new version.

Conclusion. Having traced the evolution of the Law of Ukraine “On information”, we can single out principal stages (milestones) of its development:

1. 1992–1999 – period of stagnation. There were no amendments or supplements to the Law 1.
2. 2000–2005 – period of major changes. During this period a range of alterations and supplements to the basic document was introduced. They concerned extension of the list of: fields of informational relations, confidential information, directions of state information policy, information that cannot be used

---

due to impermissibility to abuse the right to information. The following things were established: ban on censorship; institute of evaluative judgements and socially significant information; new kind of information and restriction of access to it.

3. 2006–2009 – the second period of stagnation. There were no amendments or supplements to the Law 1.

4. 2010–2011 – period of active changes. This period is characterized by productive activity regarding acceptance of documents that influenced the changes of the basic document. In total 5 Laws of Ukraine were adopted, which includes new version of the Law 1.

5. 2012–2017 – period of stable functioning. During this period 5 documents that introduced amendments and supplements to the original law concerning regulation of language issue in mass media activity and access to information mode were accepted.

Significance of this research and the obtained results consists in comprehensive analysis of language of the Law of Ukraine “On information” throughout its functioning, singling out principal stages of its development, which makes it possible to carry out further qualitative analysis of legal foundation of mass media activity within sociocommunicavistics.

*Key words:* The Law of Ukraine “On information”, stages of development, amendments and supplements to the Law of Ukraine “On information”.